

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze projektu

*Zvýšenie majetkovej účasti štátu
v Exportno-importnej banke Slovenskej republiky*

Jún 2024

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanej investícii na základe § 19a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hodnotenie pripravili pod vedením Martina Haluša a Martina Kmeťka, Michal Jerga a Jakub Karas na základe zverejnenej štúdie uskutočiteľnosti projektu.

Ekonomické hodnotenie MF SR má odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Zhrnutie

Opis projektu podľa štúdie

- **Exportno-importná banka Slovenskej republiky (ďalej Eximbanka) žiada navýšenie svojich finančných aktív o 250 mil. eur vo forme zvýšenia základného imania.** Po zvýšení základného imania sa vložené prostriedky presunú do Fondu na krytie neobchodovateľných rizík, ktorý sa zvýši o 150 mil. eur (+ 152 %) a do Fondu na záruky, s navýšením o 100 mil. eur (+ 188 %). Výška vlastných zdrojov banky tak bude 523,1 mil. eur.
- **Cieľom vkladu je zabezpečiť dostatok kapitálu na podporu vybraných obchodných prípadov s ohľadom na dodržanie požadovaných individuálnych limitov.** Podľa Pravidiel obozretného vykonávania činností, ktoré stanovuje MF SR, by majetková angažovanosť voči jednému klientovi alebo skupine prepojených klientov nemala presiahnuť 25 % vlastných zdrojov Eximbanky a súhrn jej veľkých majetkových angažovaností (definované ako majetková angažovanosť voči klientovi alebo skupine prepojených klientov, ktorá je rovná alebo vyššia ako 10 % vlastných zdrojov) nesmie presiahnuť 200 % jej vlastných zdrojov. Vzhľadom na súčasnú výšku vlastného kapitálu banky (približne 273 mil. eur) môže byť výška jedného obchodného prípadu maximálne 68 mil. eur, súčet veľkých majetkových angažovaností najviac 546 mil. eur
- **O zvýšení základného imania rozhoduje vláda na návrh Eximbanky.** Navýšenie základného imania Eximbanky môže nastať buď preúčtovaním zisku z hospodárskej činnosti do základného imania, alebo priamym vkladom prostriedkov, podľa [zákona o Eximbanke](#) o vklade rozhoduje vláda SR, na základe materiálu predloženého Eximbankou.

Hodnotenie MF SR

- **Zvýšenie kapitálu banky investor odôvodňuje podporou ďalších obchodných prípadov.** Hlavným dôvodom je dodržanie individuálneho limitu na majetkovej angažovanosti voči jednému klientovi alebo skupine prepojených klientov, v súčasnosti podľa Pravidiel obozretného vykonávania činností nastavenom na úrovni 25 %. Tento limit môže byť po odsúhlasení Dozornej rady limity dočasne prekročený, pre výrobcu elektriny je aktuálne na úrovni 45 %. Ak by došlo k navýšeniu úverov pre výrobcu elektriny a dodatočné záruky pre firmu zo zbrojárskeho sektoru v plnej výške podľa štúdie a doplnených aktualizovaných údajov od Eximbanky, celková angažovanosť banky voči nim by stúpala na 200 mil. eur, resp. 244,7 mil. eur. Ukazovateľ angažovanosti banky by tak bez zvýšenia kapitálu stúpol na 73 % pre výrobcu elektriny a 90 % pre firmu zo zbrojárskeho sektoru.

Tabuľka 1: Obchodné prípady a limity individuálnej majetkovej angažovanosti (v mil. eur)

	Súčasnnosť bez navýšenia vlastných zdrojov	Stav po navýšení vlastných zdrojov
Vlastné zdroje	273,1	523,1
Limit individuálnej majetkovej angažovanosti (25 % vlastných zdrojov)	68,3	130,8
Záruky zbrojárska firma	149,1	244,7
Individuálna majetková angažovanosť	55 %	47 %
Úver výrobca elektriny	122	200
Individuálna majetková angažovanosť	45 %	38 %

Zdroj: [Štúdia uskutočniteľnosti](#) a aktualizované údaje od Eximbanky

- **Aj po zvýšení kapitálu o 250 mil. eur budú individuálne limity prekračované, riešením je podpora len časti obchodných prípadov.** Pri realizácii všetkých plánovaných obchodných prípadov nebude ani pri zvýšení vlastných zdrojov o 250 mil. eur dodržaný limit maximálne angažovanosti vlastných zdrojov banky. Limity je možné splniť napríklad znížením výšky obchodných prípadov, resp. len realizáciou časti

plánovaných investícií. Súčasný limit pre angažovanosť voči jednému klientovi je v súlade s tzv. [rámcom Bazilej](#), ktorý stanovuje pre banky pravidlá veľkej majetkovej angažovanosti.

- **Pri rozhodnutí o navýšení kapitálu je jedinou možnosťou vklad zo štátnych finančných aktív.** Podľa zákona o Eximbanke je vlastné zdroje Eximbanky možné zvýšiť buď priamym vkladom zo štátnych finančných aktív alebo zvýšiť vlastné zdroje o dosiahnutý zisk z hospodárskej činnosti. Na účte výsledok hospodárenia minulých rokov je záporný zostatok. Pri rozhodnutí o podpore nových obchodných prípadov a zároveň dodržaní stanovených limitov je jedinou možnosťou navýšenia vlastných zdrojov vklad zo štátnych finančných aktív. Zdroje z prípadných komerčných úverov by neboli súčasťou vlastných zdrojov Eximbanky.
- **Po navýšení o 250 mil. eur by bol kapitál Eximbanky po zohľadnení veľkosti ekonomiky vyšší ako exportných bánk v ČR a nižší ako v Maďarsku alebo Slovinsku.** Poskytovanie úverov a záruk je bežná forma podpory exportu, podobné inštitúcie existujú aj v ďalších štátoch. Pri zvýšení základného imania v navrhovanej výške 250 mil. eur by Slovensko po prepočte na HDP na tento účel vynakladalo 1,5 násobne viac prostriedkov ako Česká republika prostredníctvom České exportní banky (ČEB) a Exportnej garančnej a poisťovacej spoločnosti (EGAP). V porovnaní s Maďarskom by bola Eximbanka po navýšení po prepočte na HDP menšia približne o 22 %. Menší kapitál o 45 % by mala aj oproti slovinskej SID Banke.

Tabuľka 2: Podiel vlastných zdrojov (VZ) exportných bánk na HDP a ich výnosnosť

Krajina	Názov banky	Vlastné zdroje (mil. eur)	Vlastné zdroje v prepočte na veľkosť HDP SR (mil. eur)	Vlastné zdroje na obyvateľa (eur)
Slovenská republika	Eximbanka (pred zvýšením VZ)	273	273	50
Slovenská republika	Eximbanka (po zvýšení VZ)	523	523	96
Česká republika	ČEB + EGAP	838	336	80
Maďarsko	EXIM Hungary	1 069	668	110
Slovinsko	SID Banka	485	943	230

Zdroj: Výročné správy a účtovné závierky, [Eurostat](#)

- **Výnosnosť aktív Eximbanky je nižšia ako v prípade Českej exportnej banky a vyššia ako v Maďarsku a Slovinsku.** Na porovnanie výnosnosti bol využitý ukazovateľ návratnosti priemerných aktív (ROAA), ktorý vyjadruje podiel čistého zisku na celkových priemerných aktívach banky. Výnosnosť priemerných aktív Eximbanky je 1,7 %. Výnosnosť pri poskytovaní záruk je na podobnej úrovni (1,73 %), výnosnosť úverového portfólia je na úrovni 3,1 % (očistené o sadzbu 6M EURIBOR). Navrhovaný úver pre výrobcu elektriny má očakávanú výnosnosť 2,8 % ročne., čo je pod priemerom výnosnosti úverového portfólia Eximbanky. Výnos z poplatku za vystavenie záruk pre spoločnosť z bezpečnostného a obranného priemyslu sa očakáva na úrovni 3 % ročne, čo je menej ako priemerná výnosnosť portfólia klientskych úverov Eximbanky, ale viac ako priemerná výnosnosť poskytovania záruk.

Tabuľka 3: Porovnanie návratnosti priemerných aktív (ROAA)

Krajina	Názov banky	Návratnosť priemerných aktív
Česká republika	ČEB	2,41 %
Slovenská republika	Eximbanka (pred zvýšením VZ)	1,71 %
Maďarsko	EXIM Hungary	1,18 %
Slovinsko	SID Banka	0,57 %

Pozn.: Návratnosť priemerných aktív (ROAA) = súhrnný výsledok hospodárenia za účtovné obdobie 2023 / priemer celkového majetku za 2023 a 2022

Zdroj: výpočty ÚHP na základe výročných správ a účtovných závierok

- **Možné riziká jednotlivých obchodných prípadov je potrebné vyhodnotiť v rámci banky a jej Dozornej rady.** Štúdia k zvýšeniu základného imania obsahuje len celkovú výšku plánovaných prípadov a ich očakávanú výnosnosť. Detaily, ktoré by umožňovali vyhodnotenie rizík navrhovaných investícií (napríklad stav ohľadom podpisu zmluvy s odberateľom vojenskej techniky, výrobné a exportné riziká) sú podľa Eximbanky predmetom obchodného a bankového tajomstva.

Odporúčania

- Realizovať len obchodné prípady, ktorých výška umožní banke dodržať pravidlá individuálne majetkovej angažovanosti stanovené v Pravidlách obozretného vykonávania činností schválené pre Eximbanku.
- V súlade s Pravidlami obozretného vykonávania činností poskytnúť výsledky vyhodnotenia rizík navrhovaných obchodných prípadov Dozornej rade Eximbanky kvôli ich overeniu.
- Rokovať s klientmi o nastavení podmienok úverov a záruk tak, aby dosiahli výnosnosť minimálne na úrovni priemerného výnosu úverového portfólia Eximbanky.